

Ingen likestilling for «Dagmar»

Veger, jernbanenett og kraftlinjer er livsviktig infrastruktur i Norge. Men det er ingen likestilling når ødeleggende orkaner slår til. Mens veg og jernbane får ekstrabevilgninger, straffes nettselskapene økonomisk.

I 2011 ble det over statsbudsjettet bevilget 225 millioner kroner mer til vedlikehold av veg- og jernbanenettet med følgende begrunnelse:

«Flaum, ras, brann og ein hard vinter har i år ført til store skadar på vegar og jernbanenett. Dei ekstra kostnadene til utbetring og reparasjon skal ikkje gå ut over andre vedlikehalds- og utbyggingstiltak.»

– Hvorfor er det slik forskjellsbehandling, spør daglig leder Knut Lockert i Defo. – Finnes det noen fornuftig forklaring på at slik infrastruktur skal behandles forskjellig?

VIL GI INSENTIVER

Avbrudd i strømforsyningen vil føre til reduserte inntekter på grunn av KILE-ordningen, og i de tilfeller kundene er uten strøm i over 12 timer vil kostnadene øke som følge av krav om kompensasjon for svært langvarige avbrudd.

– Disse ordningene har til hensikt å gi insentiver til å vedlikeholde og fornye overføringsnett, opprettholde en god beredskap i vid forstand, samt gjenopprette forsyningen så raskt som mulig etter avbrudd, sier avdelingsdirektør Marit Lundteigen Fossdal i NVE i en kommentar til NettOpp. Hun legger til at NVE foreløpig ikke har en god oversikt

FOTO: STRYKN ENERGI

over hva de økonomiske konsekvenser for enkeltsekskapene vil bli etter «Dagmar».

KAPITAL FRA EIER

Lundteigen Fossdal sier at den økonomiske virkningen av «Dagmar» kan være uproblematisk for noen og mer problematisk for andre, med hensyn til det enkelte nettselskaps mulighet til å sikre nettet bedre mot framtidens orkaner.

– Vi mener imidlertid at nettselskapene må innrette seg etter det regelverket som gjelder. At overskuddet i selskapene reduseres, fritar ikke selskapene for noen plikter. Vi legger til grunn at eierne vil tilføre nettselskapene kapital dersom det er nødvendig for å finansiere investeringer som skal sikre framtidig strømforsyning. Vi ser imidlertid at dette kan bli utfordrende for enkelte nettselskaper.

FORCE MAJEUR?

Flere selskaper har påberopt seg «force majeure» i forbindelse med disse uforutsette orkanskadene. Marit Lundteigen Fossdal sier imidlertid at det ikke finnes force majeure-bestemmelse i regelverket for den økonomiske reguleringen av nettselskapene, og at en generell dispensasjon fra KILE i forbindelse med «Dagmar» derfor ikke er aktuelt.

Defos daglig leder Knut Lockert er

jurist og har følgende kommentar til dette:

– NVE sitter med all den rettslige kompetanse de trenger for å gi unntak fra KILE-bestemmelsene. De kan gi individuelle unntak i særlige tilfelle og de kan lene seg på ulovfestet rett om force majeure dersom de måtte ønske det.

MÅ SØKE

Marit Lundteigen Fossdal sier at NVE imidlertid har anledning til å gi dispensasjon fra regelverket i særlige tilfeller.

– Selskapene som mener de faller inn under betegnelsen «særlig tilfelle» må selv søke om dispensasjon, og søknaden vil bli behandlet individuelt.

Med særlige tilfeller mener NVE situasjoner hvor det er omfattende økonomiske konsekvenser for det aktuelle selskapet når hele reguleringen ses under ett og over tid, det vil si flere år. Det må videre være en ekstraordinær hendelse som det ikke er samfunnsøkonomisk lønnsomt å gardere seg mot. Hvis det er tilfelle må det tas i betraktning hva som var årsaken til hendelsen, og hva selskapet kunne ha gjort for å redusere konsekvensene.

– Terskelen for å gi slik dispensasjon er svært høy, og det er ikke gitt noen dispensasjon de 10 årene vi har hatt KILE-ordningen, sier avdelingsdirektør Marit Lundteigen Fossdal i NVE.

Trenger kapital – må betale

– Selskapene trenger i realiteten tilført kapital for å rette opp skader og for å ta nye investeringer til å forbedre nettet. Men det er det motsatte som skjer, selskapene må ut med erstatningsbeløp.

Det sier adm. direktør Alf Vee Midtun i Rauma Energi AS til NettOpp etter at «Dagmar» har rasert store deler av nettet i romsdalskommunen. Av selskapets totalt 5 000 nettkunder ble 3 600 berørt av orkanen, hvorav 1 900 under 12 timer.

Skadene var i all hovedsak trefall over luftlinjer med utfall for jordfeil eller kortslutning.

KOSTNADER

For Rauma Energi er kostnadene for langvarig avbrudd beregnet til to millioner kroner. KILE-kostnadene foreligger ennå ikke eksakt, men antas å ligge på det dobbelte av kompensasjon

sjonen for langvarig avbrudd.

– Samlede kostnader inklusiv reparasjoner og lønnskostnader etter «Dagmar» vil trolig beløpe seg til ca sju millioner kroner. Dette tilsvarer i så fall 20 prosent av vår årlige inntektsramme, sier Alf Vee Midtun.

OND SIRKEL

I første omgang fører dette til et negativt årsresultat for nettdriften. Betydelig erstatningsbeløp til selskapets kunder svekker evnen til å ta større investeringer på nettet.

– Nettselskaper som kommer ut for denne type naturhendelser vil komme

Adm. direktør Alf Vee Midtun i Rauma Energi AS.

inn i en ond sirkel, sier Vee Midtun.

– Selskapene trenger i realiteten tilført kapital for å rette opp skader og for å ta nye investeringer til å forbedre nettet. Men det er det motsatte som skjer. Selskapet blir svekket økonomisk og vil få problemer med å foreta ønskede investeringer.

Alf Vee Midtun legger til at riktig nok vil det enkelte nettselskap få igjen en del merkostnader i inntektsrammen for 2013. – Dette kan i de fleste tilfeller beløpe seg til en dekning på rundt 50–60 prosent. Resterende må det enkelte selskap dekke, i tillegg til at selskapet får redusert effektivitet.

Unike «Dagmar» krever unntak

Stormen «Dagmar» er en så unik hendelse at konsekvensene må omfattes av de generelle reglene om force majeure. Det mener Ringeriks-Kraft Nett AS, som har søkt NVE om unntak for KILE etter tidenes verste ødeleggelser på Ringerike.

For Ringeriks-Kraft Nett ble kostnads-konsekvensene etter «Dagmar» totalt 25–30 millioner kroner. Dette vil utgjøre ca 35 prosent av selskapets årlige inntektsramme.

«De økonomiske konsekvensene blir dermed meget omfattende og vil redusere selskapets evne til å fortsette den pågående fornyelse av nettet hvor luftledninger erstattes med kabel.

Etter vår oppfatning det mest effektive tiltak for i fremtiden å kunne motstå slike hendelser», heter det blant annet i brevet til NVE, hvor selskapet søker om unntak for KILE.

ETTER NORMAL STANDARD

I brevet gjør Ringeriks-Kraft Nett det klart at de rydder sine linjer i samsvar med normal standard for linjerydding for 22 kV distribusjonsnett i Norge, som er basert på gjeldende forskriftskrav til avstand mellom linje og vegetasjon. Men likevel: «De feil vi har registrert skyldes trær utenfor ryddebeltet som falt inn over ledningen. Noen av de strekkene som ble mest berørt var ryddet senest i september 2011.» Selskapet kan derfor ikke se at skadene som oppsto under «Dagmar» kan henføres til manglende linjerydding vurdert ut fra forskriftskrav eller norm.

Selskapets investeringer har også ført til at de relativt sett har et nytt nett

sammenlignet med andre selskaper, og det legges også til at det ikke er tatt utbytte fra Ringeriks-Kraft Nett siden 2005, «alt overskudd er pløyd tilbake for å kunne foreta de omfattende investeringene i oppgraderingen av nettet».

VERSTE HENDELSE

Ringeriks-Kraft Nett har aldri opplevd noe lignende. Selskapet har ikke historisk registrert hendelser i sitt forsyningsområde hvor konsekvensene kan sammenlignes med «Dagmar». Årlige KILE-belastninger har ligget i området mellom 2,5 og 5 millioner kroner. Og det har så langt praktisk talt ikke vært utbetalt direktekompensasjon til kunder etter langvarige avbrudd.

Ringeriks-Kraft Nett oppsummerer med at dette var en så unik hendelse at konsekvensene må omfattes av generelle regler om force majeure, og viser til at det ligger innenfor NVEs skjønnsutøvelser å avgjøre dette.

Enorme kostnader i Stryn

FOTO: STRYN ENERGI

Med en ramme på 27 millioner vil Stryn Energi etter foreløpige anslag kunne få en samlet KILE-kostnad på ca 15 millioner kroner. I tillegg kommer gjenoppbygging og reparasjon av nettet for ca 5–6 millioner kroner.

I alt 4 300 abonnenter og 7 100 personer var uten strøm fra regionalnettet i 47 timer, og 110 kunder fikk strømmen igjen etter 7 døgn. I midten av januar var det fortsatt to familier som ble forsynt via aggregat etter at arbeidet med bygging av ny linje ble stoppet av snøskred og skredfare.

FORDELING NETTNIVÅ

Energisjef Jan Træen i Stryn Energi er opptatt av at sluttbrukerkompensasjonen mellom ulike nettnivå er uklar.

– NVE har ikke et klart svar på om overliggende nett skal ta kostnadene med sluttbrukerkompensasjonen for den tida vi var uten strøm fra regionalnettet, sier Træen. – I prinsippet bør fordelinga av kompensasjonen til sluttbruker fordeles etter samme prinsipp som KILE mellom ulike nettnivå.

Strukturutvalg på plass

Defo har etablert et eget strukturutvalg med tanke på debatten om strukturendringer i bransjen. Utvalget har fått følgende sammensetning:

- Eilif Amundsen, Hålogaland Kraft AS
- Knut Lockert, Defo
- Andres Sætre, Tinn Energi AS
- Oddbjørn Samuelsen, Repvåg Kraftlag AL
- Olaf Vik, Rakkestad Energi AS

Utvalget vil ha sitt første møte den 7. februar i Tromsø.

Så lenge kundene er fornøyd

Nettselskap som allerede har investert i AMS kan få dispensasjon fra enkelte av funksjonskravene. Det viktigste er at kundene er fornøyd.

Defo og KS Bedrift Energi arrangerte en meget godt besøkt konferanse for de medlemsbedriftene som allerede har investert i AMS, og som har behov for å søke om unntak for funksjonskrav. På konferansen ble et par søknader presentert som grunnlag for diskusjon, før Tor Erik Grammeltvedt fra NVE redegjorde for hva regulator vil vektlegge i en søknad.

RASK SØKNAD

NVE åpnet for at selskapene kan søke om dispensasjon fra enkelte krav så lenge kundens behov blir dekket og kundene er fornøyd med eksisterende løsninger. Det er ingen tidsfrist fra NVEs side for å sende inn søknader, men Defo og KS Bedrift Energi ser det som viktig at dette skjer så raskt som mulig for å unngå at tidligere investeringer går tapt og at unødige kostnader påføres kundene. Det anbefales derfor at søknadene sendes innen 1. mars.

Ca 30 selskaper har varslet at de vil søke om dispensasjon. I etterkant av møtet er det optimisme når det gjelder muligheter for å få unntak fra visse funksjonskrav.

HJEMMEL TIL DISP

NVE har nå fastsatt endringer i avregningsforskriftens regler om AMS. Hensikten er å tydeliggjøre at NVE i særlige tilfeller kan innvilge dispensasjon. Det tas sikte på at endringene trer i kraft 20. januar 2012.

Endringene medfører at bestemmelsen om funksjonskrav tas inn i forskriften allerede nå. I tillegg tas det inn en særskilt bestemmelse som gir NVE myndighet til å dispensere fra nettselskapenes plikt til å installere AMS.

Forskriftsendringen medfører ikke endringer i aktørenes forpliktelser. Det er fremdeles slik at plikten til å installere AMS gjelder fra 1. januar 2017.

Omvendt strøm

Fjellet Mannen i Romsdalen har farlige sprekker som kan skape skred med alvorlige konsekvenser. I en av disse sprekene er det nå oppdaget en merkelig strømvirvel som går feil vei – altså mot klokka. Dette er blitt karakterisert som «omvendt strøm».

I vår bransje er dette en normal tildragelse. Ved ekstraordinære naturskader får andre bransjer tilleggsbevilgning – i vår bransje går strømmen helt omvendt.

